

21.YÜZYIL İÇİN ABD GÜVENLİK POLİTİKASI VE BÜYÜK ORTA DOĞU GİRİŞİMİ

Senem ATVUR¹

ÖZET

Soğuk Savaş'ın ardından ABD, uluslararası sistemde tek süper güç olarak kalmıştır. 11 Eylül saldırıları ile kendi evinde vurulan ABD, 2001'den itibaren temel savunma politikası olarak önleyici saldırılar ile terörle savaşı benimsemiştir. Öte yandan A.B.D.'nin 21. yüzyıl için öngördüğü bu savunma ve güvenlik politikasının temelleri Soğuk Savaş sonrası dönemde atılmaya başlamıştır. Amerikan siyasi ve askerî bürokrasisinin etkin noktalarında yer alan isimler tarafından hazırlanan raporlar, George W. Bush'un başkan seçilmesi ve yeni muhafazakâr anlayışın yönetime hâkim olmaya başlaması ile somutlaştırılmıştır. Terörü desteklediği ve kitle imha silahına sahip olduğu iddiası ile Afganistan ve Irak müdahalelerini gerçekleştiren ABD, yeni savunma politikaları çerçevesinde terörle mücadele için demokratikleştirme stratejisini uygulamaya koymuştur. Bu bağlamda ortaya atılan Büyük Orta Doğu Girişimi, Orta Doğu ve Kuzey Afrika coğrafyasında özgürlükçü ve demokratik rejimlerin kurulmasını ve geliştirilmesini öngörmektedir. Bununla birlikte bu girişimin Orta Doğu'nun zengin enerji kaynakları üzerinde hâkimiyet kurma ve enerji yollarının kontrolünü garanti altına alarak ABD'nin küresel gücünü korumak amacıyla olduğu tartışılmaktadır. Sonuçta dışarıdan empoze edilen bir özgürleştirme politikasının bölgede şiddeti daha da arttırdığı ve tüm Orta Doğu'yu kaosa sürükleyebileceği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler : ABD, Orta Doğu, Büyük Orta Doğu Girişimi, 11 Eylül, güvenlik, terörle savaş, önleyici saldırı, demokrasi

U.S.A. SECURITY POLICY FOR 21. CENTURY AND GREAT MIDDLE EAST INITIATIVE

ABSTRACT

After the Cold War, U.S.A remains as the only super power of international system. U.S.A. that was attacked in its homeland on 11 September accepts preemptive strike and war on terror as the essential defense policy. Nevertheless, American defense and security policy projected for 21st century started to be formed at post Cold War period. Election of George W. Bush as president and domination of neo-con vision on government provide application of the reports prepared by names who have worked at important posts of American political and military bureaucracy. Intervention on Afghanistan and Iraq with the claim of supporting terrorism and possession of weapons of mass-destruction helps U.S.A. to put into practice democratization and liberalization strategy for war on terror in context of new defense policy. Great Middle East Initiative, with this perspective, projects establishment and

¹ Arş. Gör., Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, senematvur@akdeniz.edu.tr

promotion of liberal and democratic regimes in Middle East and North Africa. However, this initiative is criticized because it is admitted as project of U.S.A. in order to protect its global power by controlling Middle East's rich energy resources and roads of energy transport. In the end, an external imposition of liberalization policy would expand violence in the region and drag it to a chaotic atmosphere.

Keywords: U.S.A., Middle East, Great Middle East Initiative, 11 September, security, war on terror, preemptive strike, democracy